

Postzegelnieuws

PostNL

Marketing

21 maart 2022

Delftse tulpenvazen

SAMENVATTING

Uitgifte: **Delftse tulpenvazen**

Uitgiftedatum: 21 maart 2022

Verschijningsvorm: vel met 6 postzegels in 6 verschillende ontwerpen, met waarde aanduiding 1 voor post tot en met 20 gram met een bestemming binnen Nederland

Artikelnummer: 420161

Ontwerp: Jeremy Jansen, Amsterdam

Lithografie: Marc Gijzen, Voorburg

UITGIFTE

PostNL brengt op 21 maart 2022 het postzegelvel **Delftse tulpenvazen** uit. Op de 6 verschillende postzegels zijn tulpenvazen afgebeeld uit de collecties van Nederlandse musea. De productie van deze bijzondere vazen van geglazuurd aardewerk bereikte eind 17e eeuw een hoogtepunt. Op de postzegels staat de waarde aanduiding 1 voor post tot en met 20 gram met een bestemming binnen Nederland.

ONDERWERP

De ontstaansgeschiedenis van Delfts aardewerk is nauw verbonden met oosters porselein. Delft was een van de vestigingsplaatsen van de VOC, met pakhuizen waar ook grote voorraden van dit porselein lagen opgeslagen. Delftse plateelbakkers ontwikkelden zelf een keramisch product dat in vorm, glans en decoratie met het oosters porselein te vergelijken was. Het Delfts blauw dankt zijn grote bekendheid vooral aan de bloemenvazen met tuiten, die sinds de 19e eeuw bekend staan als tulpenvazen. Vanaf 1680 kwamen deze vazen in allerlei vormen op de markt: van kalebasflessen, triomfbogen, komvormen en godinnen met tuiten op hun hoofd tot bloempiramides. De piramides bestaan uit bolvormige of vierkante segmenten die tot spectaculaire hoogte worden gestapeld, soms bijna 2 meter. In de tuiten konden snijbloemen worden gestoken zoals tulpen, anjers, duizendschoon, hyacinten, narcissen of ranonkels. Ook werden ze zonder bloemen, als pronkstuk, op tafel neergezet. Door hun beschildering, vaak met oosterse figuren en motieven, roepen de vazen associaties op met het Verre Oosten. Hun opbouw doet soms ook denken aan Chinese pagodes.

ONTWERP

Op de uitgifte **Delftse tulpenvazen** zijn 9 verschillende vazen afgebeeld, waarbij op een aantal postzegels sommige vazen vaker voorkomen. Op 3 postzegels staat 1 vaas, op 2 postzegels staan 3 vazen en op 1 postzegel 4 vazen. De 3 grote vazen op de postzegels krijgen vernis, waardoor de vazen als het ware een porseleinen glans krijgen. Op de velrand keren niet alleen alle vazen terug, maar staan ook de namen van de musea die deze tulpenvazen in hun collectie hebben. De achtergrondkleur onder de naam van elk museum correspondeert met de kleur onder hun vazen. Op de postzegels is een deel van de typografie in verticale leesrichting geplaatst. De sorteerhaak op alle postzegels staat rechtsonder.

TYPOGRAFIE

Voor de typografie van de teksten is gebruikgemaakt van de Söhne Mono, een niet-proportioneel lettertype, ontworpen door Kris Sowersby en uitgegeven door Klim Type Foundry (Wellington, Nieuw-Zeeland, 2019).

ONTWERPER

Het ontwerp van het postzegelvel **Delftse tulpenvazen** is van de hand van grafisch ontwerper Jeremy Jansen uit Amsterdam, die zo met een nieuw onderwerp kennismakte. “Ik weet wel wat van keramiek in het algemeen, maar de tulpenvaas ligt niet in mijn straatje. Het mooie aan mijn vak is dat je soms met onderwerpen te maken krijgt buiten je eigen smaak en voorkeuren om. De voldoening is des te groter als het lukt om een ontwerp oplossing te vinden waarmee je alles uit het onderwerp kunt halen. Elke ontwerper, daar ga ik tenminste van uit, wil natuurlijk graag een postzegel ontwerpen. Waardepapieren hebben zowel een officieel karakter als allure en tegelijkertijd krijgt iedereen het in handen. Bovendien zitten er allerlei restricties aan vast. Dat maakt het juist zo boeiend om het probleem op te lossen.”

Staande rechthoeken

Het ontwerp van het postzegelvel **Delftse tulpenvazen** wordt bepaald door het rechthoekige karakter van de gekleurde vlakken waarin de vazen staan. Jansen had de structuur al vanaf het begin voor ogen. “De maatvoering en de verhoudingen van het postzegelvel zijn erg interessant. Op basis daarvan heb ik een grid gemaakt met een verdeling van staande rechthoeken. Dat benadrukt het langwerpige karakter van de vazen. Het grid loopt door op de velrand, net zoals ook alle vazen weer op de velrand staan.”

Gevoel van stapeling

Het verticale karakter van zowel postzegelvel als ontwerp heeft de keuze van het lettertype voor de teksten beïnvloed. “Ik heb alles staand benaderd”, zegt Jansen. “Ook door sommige woorden onder elkaar te plaatsen. Daarom heb ik een monospace-letter gebruikt waarbij elk teken even breed is. Dat geeft een gevoel van stapeling en versterkt het effect dat ik wilde bereiken. Het is de Söhne Mono, geworden. Een hele droge en natuurlijke letter die vooral niet te veel wil. Dat combineert goed met de extreme vormen van de vazen.”

Inventarisatie

Jansen verdiepte zich in het onderwerp door onder meer catalogi te raadplegen van Nederlandse musea die Delftse tulpenvazen in hun collectie hebben. “Zo heeft het Kunstmuseum in Den Haag een heel mooi boek uitgebracht over een overzichtstentoonstelling uit 2007. Die catalogus is tegelijkertijd een inventarisatie van waar al die vazen zich wereldwijd bevinden. Uit praktische overwegingen heb ik mij beperkt tot vazen in de Nederlandse musea. De inventarisatiegedachte heb ik door laten werken, waardoor het postzegelvel als staalkaart een visueel overzicht geeft van de vazen die in Nederland te zien zijn.”

Bestaand beeld

Op het postzegelvel staan 9 verschillende tulpenvazen afgebeeld, afkomstig uit 4 verschillende musea. Jansen: “Het was om allerlei redenen niet mogelijk de vazen opnieuw te laten fotograferen. Daarom heb ik met bestaand beeld gewerkt, uit verschillende bronnen en gemaakt door verschillende fotografen. Ik wilde wel dat alle vazen op dezelfde wijze waren gefotografeerd, namelijk recht van voren. Daardoor vielen heel wat foto's af. Af en toe van vazen die ik graag had gebruikt, maar er is toch een mooie spreiding ontstaan. Soms heb je geluk, het viel allemaal goed op zijn plek. Ik heb nergens het gevoel gehad dat ik iets moest forceren. In de lithografie zijn de foto's enigszins bewerkt om de belichting van de oorspronkelijke foto's gelijk te trekken. Met

een klein schaduwstreepje onder elke vaas om iets meer diepte aan het beeld te geven.”

Contrast door kleur

Op het postzegelvel zijn 4 achtergrondkleuren gebruikt, 2 tinten grijs, 1 tint blauw en 1 oranjeachtig bruin. Deze geven subtiel de relatie aan tussen elke vaas en het museum waaruit die afkomstig is. Jansen: “De kleuren hebben overigens niets met de identiteit van de musea te maken, maar zijn afgeleid uit het Delfts blauw en de terracottakleur van aardewerk.”

Logica en gevoel

Jansen is de laatste jaren vooral bekend geworden door de boeken die hij samen met kunstenaars maakt. Dat heeft volgens hem wel raakvlakken met het ontwerp van deze postzegels. “Ook voor die boeken werk ik voornamelijk met bestaand beeld, waardoor je des te meer aandacht kunt besteden aan compositie, positionering, timing en allerlei andere aspecten die ik interessant vind. Beslissingen ontstaan enerzijds op basis van de logica van het concept, anderzijds op gevoel. Ik ben inmiddels zo getraind in het formeren van beelden dat het heel intuïtief gaat. Tijdens het ontwerpen ben je altijd met balans bezig. Je maakt voortdurend afwegingen en juist dat is fascinerend. Het gaat mij niet om mijn handtekening als ontwerper, maar om het oplossen van het probleem. In die oplossing zit al genoeg identiteit van mij als ontwerper. Zo bereik ik het maximaal haalbare, met een sterk geloof in het organische proces dat je daar brengt.”

Over de ontwerper

Jeremy Jansen (Utrecht, 1980) ontwikkelt identiteiten en visuele concepten voor verschillende media en voor een breed scala aan opdrachtgevers, van particulieren tot culturele instellingen. Hij houdt zich onder meer bezig met het ontwerpen van boeken, drukwerk, grafische identiteiten, bewegwijzering en tentoonstellingen. Jansen studeerde van 2002 tot 2006 grafisch ontwerpen aan de ArtEZ hogeschool voor de kunsten in Arnhem en volgde van 2007 tot 2009 een masters in grafisch ontwerpen en typografie aan de Werkplaats Typografie in Amsterdam. In 2009 begon Jansen zijn eigen studio en sinds 2011 geeft hij les aan de ArtEZ hogeschool voor de kunsten. Voor door hem ontworpen boeken ontvangt Jansen regelmatig prijzen, onder meer in het kader van Best Verzorgde Boeken van Nederland en Best Book Design From All Over The World.

Delftse tulpenvazen, volgorde op de velrand, vanaf linksboven met de klok mee

Komvormige bloemenhouder, plateelbakkerij De Grieksche A, tinglazuuraardewerk, hoogte 28,8 cm, circa 1690 (Kunstmuseum Den Haag)

Bloemenhouder met een blauwwit decor van Chinese motieven, plateelbakkerij De Metaale Pot, tinglazuuraardewerk, hoogte 61 cm, 1685-1691 (Keramiemuseum Prinsessehof Leeuwarden)

Bloempiramide in de trant van een Chinese pagode, plateelbakkerij onbekend, tinglazuuraardewerk, hoogte 108 cm, circa 1700 (Rijksmuseum Amsterdam)

Achtkantige kalebasvormige bloemenhouder met tuiten, plateelbakkerij De Grieksche A, tinglazuuraardewerk, hoogte 29,7 cm, circa 1690 (Paleis Het Loo, Apeldoorn)

Bloemenhouder met tuiten, in de vorm van een kalebasfles, plateelbakkerij De Grieksche A, tinglazuuraardewerk, hoogte 28,2 cm, circa 1690 (Kunstmuseum Den Haag)

Bloemenhouder met vijf tuiten, plateelbakkerij De Metaale Pot, tinglazuuraardewerk, hoogte 16 cm, circa 1690-1715 (Rijksmuseum Amsterdam)

Bloemenhouder, plateelbakkerij De Metaale Pot, tinglazuuraardewerk, hoogte 28,4 cm, circa 1691-1724 (Kunstmuseum Den Haag)

Bloemenhouder met spiegelmonogram WR (Willem Rex) en borstbeeld van koningstadhouder Willem III, plateelbakkerij De Metaale Pot, tinglazuuraardewerk, hoogte 39,8 cm, circa 1695-1702 (Paleis Het Loo, Apeldoorn)

Bloempiramide bestaande uit elf segmenten, toegeschreven aan plateelbakkerij De Metaale Pot, tinglazuuraardewerk, hoogte 156 cm, circa 1692-1700 (Rijksmuseum Amsterdam)

VERKOOP/
GELDIGHEID

De postzegels **Delftse tulpenvazen** zijn, zolang de voorraad strekt, verkrijgbaar bij het postkantoor in de Bruna-winkels en via www.postnl.nl/bijzondere-postzegels. De postzegels zijn ook telefonisch te bestellen bij de klantenservice van Collect Club op telefoonnummer 088 - 868 99 00. De geldigheidstermijn is onbepaald.

WAARDE

Op de postzegels **Delftse tulpenvazen** staat waarde aanduiding 1, bedoeld voor post tot en met 20 gram met een bestemming binnen Nederland.

TECHNISCHE
GEGEVENS

Postzegelformaat	25 x 36 mm
Velformaat	75 x 144 mm
Papier	normaal met fosforopdruk
Gomming	synthetisch
Druktechniek	offset, glans vernis
Drukkleuren	cyaan, magenta, geel, zwart, blauw en oranje
Oplage	91.000 vellen
Verschijningsvorm	vel van 6 postzegels in 6 verschillende ontwerpen
Ontwerp	Jeremy Jansen, Amsterdam
Lithografie	Marc Gijzen, Voorburg
Drukkerij	Koninklijke Joh. Enschedé B.V., Haarlem
Artikelnummer	420161

COPYRIGHT

© 2022 Koninklijke PostNL BV

